

Veegbesluit aanwezige waarden, duiding en reactie ZLTO.

Wat is het veegbesluit ?

Tussen 2009 en 2013 zijn er aanwijzingsbesluiten voor alle Natura 2000 gebieden genomen. Daarin staan alle habitattypen en soorten genoemd die beschermd moeten worden. Daarbij heeft de overheid een aantal typen en soorten vergeten en ook staan er een aantal op die niet aangetroffen zijn. Dat wordt met dit besluit hersteld. Het gaat dus niet om nieuwe waarden.

Wat is de procedure ?

De procedure sleept zich al jaren lang voort. Rond 2018 hebben de wijzigingen ter inzage gelegen. Daar heeft LTO Nederland toen in algemene zin op gereageerd. Nu ligt het besluit ter inzage en kun je beroep aantekenen bij de rechtbank. Als je een procedure gaat voeren moet er in ieder geval griffierechten betaald worden. Dat is € 365 euro voor een organisatie en € 184 voor particulieren. Beroep instellen dient te gebeuren bij de rechtbank van het arrondissement waar uw woonplaats onder valt. De reactie moet uiterlijk woensdag 11 januari 2023 bij de rechtbank binnen zijn.

Waar kun je bezwaar tegen maken?

Het gaat er in deze procedure niet om of je geraakt wordt door het aanwijzen van deze nieuwe habitattypen en soorten. Dat doet niet ter zake, hoe vervelend en frustrerend dat ook is. Het gaat er alleen om of het type of soort ten tijde van de aanwijzing van het Natura 2000 gebied aanwezig was. Dat moet je dus ecologisch onderbouwen. Alle andere argumenten doen er niet toe.

Hebben we eerdere ervaringen met dit soort procedures?

Tegen de aanwijzingsbesluiten zijn veel procedures door landbouworganisaties (waaronder LTO-afdelingen) gevoerd bij Raad van State. Al deze zaken zijn kansloos verloren omdat niet onderbouwd kon worden dat de natuur er niet zat of de potentie er niet was dat de natuur er kon komen. Ook de ZLTO heeft destijds zienswijzen ingediend maar is niet in beroep gegaan omdat de kans toen al klein werd geacht dat het beroep gehonoreerd werd. De kans dat je wint is dus erg klein en waarschijnlijk alleen maar mogelijk als je een ecooloog inschakelt die concludeert dat ten tijde van de aanwijzing dat habitatype niet aanwezig was.

Doet de ZLTO centraal iets?

Aangezien de kans op succes zeer gering is, gaat de ZLTO centraal niet in beroep. Beleidsmatig zijn we natuurlijk met de materie aan de slag om te komen tot een flexibeler en beter Natura 2000 beleid. Zo reageren we in LTO-verband op het 'beleidskader doelwijziging Natura 2000' dat tot en met dinsdag ter inzage ligt en ingaat op de systematiek van het aanpassen en wijzigen van de doelen. Belangrijkste kritiekpunt van LTO is dat Natura 2000 een oneindig plan lijken te worden; nieuwe waarden moeten weer beschermd worden, terwijl dat juist aantoont dat het goed gaat met de natuur. De complete reactie volgt begin volgende week en zullen we beschikbaar stellen. Ook worden er op dit moment natuurdoelanalyses in de provincies opgesteld. Die worden heel bepalend voor wat er straks rondom de Natura 2000-gebieden kan. ZLTO volgt dat proces heel kritisch, omdat wij en andere belanghebbenden daar niet bij betrokken worden. Daarvoor gaan we in ieder geval in Brabant een WOO (voorheen WOB) verzoek indienen om alle informatie boven tafel te krijgen.

Kan je als afdeling bezwaar en moeten dan alle leden meetekenen ?

Omdat er door afdelingen in 2018 nauwelijks zienswijzen zijn ingediend, kun je alleen bezwaar maken als je belanghebbend bent. In principe zijn ZLTO afdelingen en ook ZLTO zelf belanghebbend (zie o.a. procedure ZLTO tegen Provincie Noord-Brabant) maar voor de zekerheid zou je één lid die dicht tegen het gebied aan zit mee kunnen laten tekenen. Heel veel leden mee laten tekenen kan wel maar is niet direct nodig. Als een natuurdoel onterecht op de kaart is gekomen gaat dat voor iedereen van de kaart af.

Kun je pro-forma beroep aantekenen ?

Ja dat is mogelijk. Het heeft wel alleen maar zin als je besluit je beroep later ecologisch te onderbouwen. Als je besluit om dat niet te doen en je trekt je terug, dan ben je het griffierecht kwijt. Als afdeling en als lid kun je een beroep doen op de expertise van Goorts en Coppens advocaten uit Helmond waar de ZLTO een samenwerking mee heeft, ook om pro-forma een beroep in stellen zodat de termijn veilig gesteld wordt.

Heeft het veegbesluit gevolgen voor de gebieden in het ZLTO gebied ?

In algemene zin heeft het gevolgen. Er komen hectares stikstofgevoelig bij. Als de KDW's daarvan laag zijn betekent dat voor de doelstelling in de wet van 74 % onder de KDW dat deze moeilijker te halen is. Dat is een landelijke doelstelling dus niet per gebied. Zijn de KDW's hoger van de beschreven typen, dan kan het ook gemakkelijker worden. Het is niet duidelijk hoeveel extra hexagonen ervan elk type bij komen. Het is moeilijk aan te geven of het veel gevolgen heeft om de algemene doelstelling te halen, waarschijnlijk heeft het beperkte gevolgen omdat het over het algemeen niet om grote oppervlakten gaat. Ook kan het zijn dat als de nieuwe habitattypen in slechte staat van instandhouding zijn en dat er daardoor minder mogelijk is rondom het gebied en er wellicht extra maatregelen getroffen moet worden. Het is sterk afhankelijk hoe de natuurdoelanalyses eruit komen te zien of dat nodig is.

Voor veel gebieden heeft het geen directe gevolgen:

- a) Omdat er geen stikstofgevoelige KDW's bijkomen.
- b) Omdat er al andere KDW's zijn die veel lager zijn en die het meest beperkend zijn.

Voor een aantal gebieden heeft het voor de gebiedsgerichte aanpak naar alle waarschijnlijkheid wel gevolgen, maar dat hangt er vooral vanaf hoe Ministerie en provincies uiteindelijk met KDW omgaan. Als Ministerie en provincie de KDW als het ultieme doel beschouwen en daar niet wat meer flexibel mee omgaan, dan betekent het dat de doelstelling nooit gehaald gaat worden en dat gebieden op slot gaan en dat bijvoorbeeld PAS melders moeilijker gelegaliseerd kunnen worden. Ook zonder deze extra aanwijzingen is dat overigens in veel gebieden al het geval. Daar voegt de extra aanwijzing weinig aan toe. Gaat het Ministerie daar wat flexibeler mee om dat zijn de extra gevolgen beperkt.

Gevolgen op bedrijfsniveau

Afhankelijk waar de nieuwe habitattypes zich bevinden kan het individueel in alle gebieden waar stikstofgevoelige habitatype toegevoegd worden wel wat gevolgen hebben omdat habitattypen wat dichterbij het bedrijf kunnen komen te liggen. Het heeft geen gevolgen voor de bestaande vergunning of uitgangssituatie maar het kan wel lastiger zijn om op termijn te kunnen extern salderen. Op basis van de beschikbare data is nu niet duidelijk hoe groot die gevolgen zijn omdat de exacte hexagonen niet bekend zijn.

In het ZLTO gebied zijn de volgende Natura 2000 gebieden het meest kritisch;

Westerschelde, Oosterschelde en de Grevelingen krijgen het habitatype grijze duinen toegevoegd. Dat heeft een KDW van 1070. Op de langere termijn lijkt die KDW voor de Oosterschelde en Grevelingen wel haalbaar, maar voor de Westerschelde ligt dat wat ingewikkelder omdat de achtergrondbelasting wat hoger is dan in andere gebieden.

Vlijmens Ven (heischrale graslanden 714 mol) **en de Langstraat** (zwakgebufferd ven kdw 570) krijgen er habitattypen bij die heel laag zijn, maar er zijn al andere lage KDW's in dit gebied. Voor de Langstraat en voor het Vlijmens Ven is dat Kranswierwateren op hoge zangrond (KDW 570). De KDW's voor al deze typen zijn op de lange termijn waarschijnlijk niet haalbaar.

Voor de Regte Heide en het Weerterbos, komen er een aantal habitattypen met een KDW van rond de 1000 mol bij maar er zijn al strengere KDW's. Voor de Regte heide gaat het om droge heide (1071 mol), blauw graslanden (1071 mol) en overgangs- en trilvenen (1214 mol), maar er zijn al strengere KDW's van zwakgebufferd en zure ven (714 mol) en andere habitattypen die rond de 1000 mol zitten. Op termijn lijkt de 1071 mol depositie voor de Regte Heide haalbaar. Voor het Weerterbos komen droge heide (1071 mol), blauw grasland (1071 mol) erbij en vochtige heide (1214 mol) erbij. Zwakgebufferde vennen (570 mol) is de strengste KDW en er is heel veel hectare bos van arme zandgronden (1071 mol) met dezelfde KDW als habitattypen die er bij zijn gekomen. Op de lange termijn zijn deze voor dit gebied allemaal moeilijk haalbaar.

De Bruuk

Heischrale graslanden komt erbij. De KDW is tussen 714 en 857 en daar mee strenger dan het habitatype blauw graslanden. Tot nu toe is dat het enige habitatype waarvoor het aangewezen is. Dat betekent dat hiermee de laagste KDW een stuk omlaag gaat. Blauw graslanden heeft een KDW van 1071 mol. Het lijkt wat tegenstrijdig, als Blauw Grasland toeneemt dat vooral het doel is voor dit gebied neemt waarschijnlijk heischrale graslanden af. De 714 mol is op de lange termijn zeer moeilijk haalbaar. Ook het habitatype trilveen is erbij gekomen, maar dat is een minder kwetsbaar subtype en heeft een KDW van 1214 mol.

Het meest kritisch zijn de Bruuk en de Westerschelde.

Hendrik Hoeksema
Herman Litjens
6 januari 2022